

У НОВОМЕ САДУ У ПОНДЕОНИК 30. ЈАНУАРА 1884.

ПОЗОРИШТЕ

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичном стану, у Новоме Саду.

С III - 9

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Наставак.)

„На молбу православне српске црквене општине у Срп. Чанаду, да се одреди каква помоћ бившем глумцу Васи Марковићу, који је близу 20 година глумовао на српској позорници, па умом оболео, те сад у сиромаштву јадно живи у Срп. Чанаду, решио је управни одбор, да му се за г. 1883. изда помоћ од 10 фор. месечно, која се шиље општини чанадској, пошто се иста стара за поменутог глумаца.

„Пошто је стара каса друштвена веома неспретна и готово неупотребљива, то је управни одбор купио касу новије системе, сигурну против ватре, и то за 140 ф. У њу ће се моћи сместити сви папири од вредности и други важнији документи. Уједно је изнајмљена и једна соба за канцеларију позоришну по 50 ф. годишње.

Издани су под камату на пупиларну сигурност по 8% легати: Катарине Д. Јовановиће од 1400 ф. и Терезије Остојиће од 1000 ф.

„Заузимањем управног одбора, а нарочито фискала друштвеног дра Ил. Вучетића, враћено је овоме друштву 250 ф., што је кр. порезно звање године 1878. и 1879. неумесно наплатило као порез на камату од главница. Исто тако отписано је 119 фор. 68 н., што је погрешно разрезано у име доходарине.

„Да би се рашчистила нека сумњива потраживања друштвена, предлаже управни одбор на другом месту скупштини, да се као ненаплативо брише 803 ф. 18 н. у капиталу, 453 ф. у каматама, дакле свега 1,256 ф. 18 н.

„Управни одбор постарао се и за уређење рачунских књига друштвених по новом начину књиговодства, те је поверио тај посао опробаном и вештом књиговођи матичном Арону Поповићу, уз награду од 100 ф.

„У течају ове рачунске године приступили

су као чланови овоме друштву: Константин Аврамовић из Земуна и др. Стеван Малешевић адвокат из Сенте. Оба та родољуба исплатила су целу чланарину од 50 фор. у један пут. Осим тога уписали су се још за чланове, издавши од себе обvezницу од 50 ф., и ови родољуби: др. Паја Јанковић из Н. Сада; др. Ђорђе Јовановић из Вршаца; Ђока Петровић из Вршаца; Ђура Џевић адвокат из Вршаца; Лаза Везенковић учитељ из Вршаца и др. Александар Кода из Нов. Сада.

„Колико је овај народни завод омиљен у нашем народу, види се отуд, што му непрестано стижу прилози и завештаји од појединача и друштава. То сведочи јасно, да је тај просветни завод народу потребан, те му народ хоће да осигура опстанак.

„И ове године појавило се више народних добротвора, који су овоме друштву учинили значајните завештаје.. Међу њима ћемо на првом месту да споменемо пок. Ђену Брановачког и жену му Иду рођ. Вујићеву из Сенте и пок. Јулијану Ковачићку из Мохола.

„Пок. Ђена Брановачки оставио је српском народном позоришту 20 дистр. ланаца земље у Сенти, под условом, да их позориште не сме продати, него да њима рукује као закладом под именом: „Задужбина Ђене Брановачког и жене му Иде рођ. Вујићеве.“ Завештач је за извршилицу свога тестамента поставио српску црквену општину сенђанску, која ће по свршеној оставинској расправи предати позоришту завештану земљу, од које ће се приход употребљавати на друштвене цели. Слава честитим завештачима!

„Друга је народна добротворка Јулијана Ковачићка рођ. Смиљанова из Мохола, која је по тестаменту своме оставила својих 40

дистр. ланаца ораће земље у Сенти у вредности до преко 20,000 ф. срп. нар. позоришту као закладу под називом: „Завештај Јулијане Ковачићке рођ. Смиљанове и мужа јој Јоце Ковачића“, но под условом, да ту земљу ужива њен муж и тек после смрти његове да припадне позоришту. Управни одбор захвалио се честитој добротворци на великом дару, али је та захвала не затече у животу, јер је 14. (26.) јуна о. г. испустила своју племениту душу. За ваљено је такођер и мужу јој Јоци Ковачићу који је припомогао, да се тај завештај оставари, и уједно му је приликом смрти супруге му од стране управе изражено искрено саучешће у тузи за тешким губитком. Осим тога оглашена је смрт покојничина овде великим звоном и изаслани су од овога друштва чланови Александар Сандић и А. М. Матић у Мохол, да у име срп.

нар. позоришта учине последњу почаст велезаслужној покојници, и да положе венац са свиленим тракама и натписом, на самртнички јој одар. На опелу јој држао је говор А. Сандић. Најпосле је управни одбор, по жељи покојничине, коју је на самртном часу изјавила своме мужу, решио, да се тестаменат њен о трошку његовом засебно штампа и разашље знаменијим друштвима српским и признатијим личностима у Срба, а исто тако да се тај наштампани тестаменат сваке године о парастосу јој раздаје у цркви, „како би се тим — рече покојница на самрти — и други потстакли да добра чине народу свом“. Та родољубива душа заслужила је, да јој из благодарна срца кликнемо: Слава неумрлој добротворци народвој, Јулијани Ковачићки! Нек јој је вечан спомен у народу!

(Наставиће се.)

БАЛКАНСКА ЦАРИЦА.

(Наставак.)

Сва сила улоге Даничиће на позорници лежи у представљачком изразу љубави и патриотизма. Но у томе баш лежала је и сва тешкоћа за гђцу Софију Поповићеву при представљању Данице. Девојчица од својих 13 или 14 година, која никад није видела позоришта, нити има и самог појма о позоришној представи, ваљало је да нам предочи на позорници сву дубину силне љубави и сву величину патриотичног жара. Младост њена налагала нам је да будемо спрам ње индулгентни. Па ипак, остављајући на страну љубавне афекте, у којима млада представљачица није могла имати слободнога маха, морамо признati, да смо били изненађени оном природном верношћу, којом нам је гђца Поповићева у улози Даничићији приказивала питољу, нежну, чисту и илемепиту девичанственост. Бивало је момената, у којима се и гђца Поповићева до извесног степена уздизала, у тону и изразу патриотичног жара, и тада нам је падало на ум, какав би сислан ефекат учинила ова драма, кад би Даниција представљала вешта и рутинисана глумица, која би улогу своју имала у потпуној власти. А опет гђца Поповићева засведочила нам је сјајно од своје стране до ког би се степена и наше до маће снаге у вештини представљања могле развити и изобразити, кад би имале за то згодне прилике и мајсторске поуке. Но даће Бог!

Даничина друга М а р т а (гђца Марија Поповићева) имала је подредну улогу, па се не може судити поуздано о глумачком таленту њеном, али се ипак на више места опазило, да располаже органом јаким, звучним и симпатичним, и да у својим кретањима уме себи дати довољно маха и слободе.

После кнезевића Станка, првенство припада кнезу Деану, (кога је представљао г. Томаш Вукотић). Деан је најсветлија мушка личност у драми — прави Црногорац, прави патриота, ком је Црногорство нада све на свету, који ће зарад Црногорства лично себе подчинити, трпети, страдати, па и жртвовати, али кад се тиче образа црногорског, не ће ни да чује за компромис, за трансакцију, за опортунитет, за полустанство. Он је цео Црногорац, па и кад пада, врлина му црногорска тријумфује. Станко га је убио, но он му пружа руку, он је готов, да му пољуби руку на часу самртном, само ако чује једну реч од њега, ако чује: да Станко остаје Црногорац, да се одриче Султана. Али Деан умире са том раном на срцу. Над мртвим телом његовим Црногорци полажу заклетву:

„Ко Црногорству не био вјеран,
Богом и људма свуд био тјеран!“

(Сви: Амин!)

„Ком камен ови ивије смет,
Да буде срамотан, проклет!“

(Сви: Амин!)

Остале личности у драми имају подредне улоге, но ипак и у самим својим подредним улогама служе Станкове: Иво (г. Марко Петровић) и Угњеша (г. Симо Матавуљ), одликовали су се на многим местима изврсним начином представљања.

(Свршиће се.)

ЈИСТИЧИ

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Недељни ред представа.) У среду 1. фебруара први пут: „Адријана Легуврерова“. Драма у 5 чинова, написали Скриб и Легуве, с француског превео К. Н. Х. — У суботу 4. фебруара с новом поделом улога први пут: „Виљем Тел“. Драма у 5 чинова, од Фридриха Шилера, првео С. Д. К. — У недељу 5. фебруара: „Милош Обилић“. Драма у 5 чинова, с певањем, од дра Јована Суботића.

ПОЗОРИШТЕ.

(Народно позориште у Загребу) „Наг. Nov.“ пишу: „Као Лотар, нећај макдоналдов, у мозерову „Књижничару“ још је слабије успео г. Димитријевић, него у неизнатој улови у комаду „Мужеви! Мужеви!“ 31. јан. имао се натицати са г. Фијаном, а то се за мађег и мање талентираног глумца, који уз то нема још чиста грла, мора несретно свршити. Г. Димитријевић, како смо јуче истакли, креће се доста вешто и слободно, он има глумачке рутине, али то кретање није онако заобљено, злокружено, еластично, као што је нужно у улови Лотара, јер га рутина и сигурност позоришна заводи у увома безбрежну, некако фамилијарну игру, те немарци да своју бејзрежност у интезивним сценама прометије у јаче акорде дубљег осећања и већих душевних покрета. А уз то је орган г. Димитријевића, абиља не знамо с којих разлога, тако таман, нечист и једноличан, да је већ услед њега немогуће свако јаче и свестраније карактеризовање. Промукли људи не слушају се радо ни у обичним друштвима, а камо ли ће задовољити уметницију својој вадаћи на позорници!

И иначе синоћна представа спада међу оне, које не ће бити овековечене у повести наше глумачке уметности. Све је било површино, ненаглашено. Једино гг. Антои и Сајевић забављали су публику обиљем своје комике као вазда, на чemu им је она чешће и захваљивала. Гђца Драг. Фрајденрајхова дошла је на позорницу посве слаба, нама се чини шта више болесна. То не би смела чинити у будуће, јер ми ту младу глумицу превише ценимо, а да бисмо јој могли дозволити, да својом пожртвованошћу на позорници поквари своје здравље — а ишта лакше на напој позорници него то. Гђца М. Фрајденрајхова заслужује признање за свој труд, али само за труд, јер наивне Еве ипак ипак видели. Ни г. Милан није био при обично добро вољи, коју иначе показује у улови Макдоналда. Једном речи — изгубљено вече.“

(Народно позориште у Београду.) У минулој 1883-ој години приказивано је на београдској позорници

двадесет нових комада: шест је оригиналних, а четрнаест преведених с француског и немачкога. Оригинала су дела: „Краљица Јаквинта“, драма од Драгутине Ј. Илића; „Подвала“, комедија, и „Два цванцика“, шала, оба од Милована Ђ. Глишића; „Мика практикант“, шала, и „Колера“, шаљива игра, обе од Драгомира Брезака, и „Није све злато, што се сија“, шаљива игра од Костије Костића.

Нови комади у прошлој години беху ови:

„Породица Бенојтонова“, комедија у пет чинова, од В. Сардуја, првео с француског Драгутин Н. Јовановић. „Леонарда“, позоришна игра у четири чина, од Ђејристерна Ђерјисона, првео П. Ј. Мостић.

„Враголан“ (Pagenstreiche), шаљива игра у пет чинова, од Коџебуја.

„Краљица Јаквинта“, драма у пет чинова, од Драгутине Ј. Илића.

„Није све злато, што се сија“, шаљива игра у једном чину, с певањем од К. Костића.

„Мика практикант“, шала у једном чину, по туђој теми написао Д. Брезак.

„Подвала“, комедија у пет чинова, с певањем, написао Милован Ђ. Глишић.

„Зао дух или весела браћа“, чаробна шала у три чина с певањем, од Ј. Нестроја.

„Доктор Окс“, шаљива игра у три чина а шест слика, с певањем, по Жиљу Верну написали Филип Жил и Арноа Мортје.

„Поличарке“ (Les grandes demoiselles), шаљива игра у једном чину, од Ед. Гондинета.

„Жан Бодри“, позоришна игра у четири чина, од Огиста Вакерија, првео с француског М. Ђубибратиј.

„Колера“, шаљива игра у једном чину, од Д. Брезака.

„Све за сина“ (Le fils de Giboyer), комедија у пет чинова од Емила Ожијера.

„Поручик Рајф“, шала у пет чинова, с певањем, од Г. Мовера, превод с немачког.

„Два цванцика“, шала у четири чина, написао Мил. Ђ. Глишић.

„Циганка“, позоришна игра у четири чина, с певањем, од Пија Алекс. Волфа, првео Мита Живковић.

„Зет Пораријер“ (Le gendre de M. Poirier), комедија у 4 чина, од Е. Ожија и Ж. Санде, првео Ј. Несторовић.

„Јованка Грејева“, драма у пет чинова, од Е. Ниса и А. Броа, првео с француског Драгутин Н. Јовановић.

„Клавиго“, трагедија у пет чинова, од Гетеа, првео Н. В. Ђорђић.

„Племићи“, драма у три чина, од В. Ига, првео Ј. Несторовић.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

6. ПРЕДСТАВА.

БАН ПРЕТИПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У ПОНЕДЕЉНИК 30. ЈАНУАРА 1884.

ПРВИ ПУТ:

СТЕВАН, ПОСЛЕДЊИ БОСАНСКИ КРАЉ.

ИСТОРИЈСКА ТРАГЕДИЈА У 5 ЧИНОВА, НАПИСАО МИТА ПОПОВИЋ.

О С О Б Е:

Тома Остојић Христић, босански краљ	Лукић.
Стеван, краљев незаконити син, касније краљ	Ружић.
Радивој, краљев рођени брат, јајачки бан	Суботић.
Косача, краљев таст, војвода Светог Саве	И. Станојевић.
Момчило, бан од Усоре	Димић.
Кубретић, војвода зворнички	Марковић.
Томазини, придворски свећеник	Димитријевић.
Исај, велики везир Мухамеда II.	Милосављевић.
Упор, посланик краља Матије	Барбарић.
Старац	Љ. Станојевић.
Двоје деце	* *
Турски часник	Станојевић.
Ана, краљева мати	Љ. Димићка.
Катарина, краљева жена, косачина кћи	Т. Брашованова.
Дивна, косачина сестра	М. Рајковићка.
Први }	Б. Рашић.
Други } Херцеговац	Марковић.
Трећи	* *
Диздар	Рашић.
Целат	Барбарић.

Војници и свита.

У среду 1. фебруара први пут: „АДРИЈАНА ЛЕКУВРЕРОВА.“ Драма у 5 чинова, написали Скриб и Легуве, с француског превео К. Н. Х.

Ко од наших поптакованих претплатника жељи своја места задржати за ову представу, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдаље до 12 сахата пре подне.

Болује: П. Добриновић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.